

Spøkelser fra fortiden...

NEW YORK (NTB-Reuter): Et viktig dokument som ble gjemt bort i den amerikanske presidentens bibliotek. To rumenere som kjørte seg bort under sightseeing i Nord-Korea. En tidligere tsjekkosllovakisk general som fortalte om dystre hemmeligheter fra den kalde krigens dager. Dette er ingredienser i en historie som nå rulles opp om amerikanske soldatskjebner i Korea-krigen.

HA 2/19-96

Det kan høres ut som en billig spionthriller. Men det handler om virkelige begivenheter som har funnet sted etter Korea-krigen for nesten et halvt århundre siden. Den republikanske kongressmannen Robert Dornan leder granskningen av saken i Representantenes hus.

USA sitter stadig med en liste over 8.000 soldater som forsvant under Korea-krigen uten at de er blitt oppsporet. Mange av dem døde trolig på slagmarken og likene aldri funnet. Men neppe alle, mener Dornan og hans kolleger i komitéen for militært personale.

I LIVE?

Et av nøkkespørsmålene komitéen må ta stilling til, er om det fortsatt sitter amerikanske krigsfanger i nordkoreanske leire. I så fall vil disse fangene nå være eldre menn – Korea-krigen brøt ut i 1950 og ble avsluttet med en våpenstillstand i 1953, men noen formell fredsavtale er aldri undertegnet.

I USA har det lenge vært hevdet at amerikanske krigsfanger ble utsatt for umenneskelig behandling, og blant annet brukt i medisinske eksperimenter lik dem Hitlers

håndtlangere gjennomførte i nazistenes dødsleire. Disse påstandene er aldri blitt dokumentert.

Er de likevel sanne? – Ja, svarer kongressmann Dornan kort og enkelt. Senere i år vil han reise til Nord-Koreas hovedstad Pyongyang, for å forsøke å overbevise myndighetene der om at de bør fortelle sannheten – uten frykt for vestlige straffetiltak.

«SNAKK UT»

– Jeg vil presse disse folkene til å snakke ut. Det blir ikke snakk om bebreidelser. Jeg kommer til å si til

VISSTE: USAs president Dwight D. Eisenhower skal ha visst om at nordkoreanerne holdt tilbake opp til 1.200 amerikanske krigsfanger etter Korea-krigen. Noen av disse fangene kan fortsatt være i live, blir det hevdet.

ARKIVFOTO: NTB

dem at det ikke er deres feil. Dette er noe ferdrene og bestefedrene deres gjorde, foregående generasjoners synder, sier Dornan.

Men dersom nordkoreanerne nekter å ta i mot silkehansken, kommer Dornan til å bruke jernneven. – Da vil jeg be president Bill Clinton om å sette i verk en marineblokkade av Nord-Korea, sier han. – Det ville bidra til å rense Clinton for skammen etter at han snek seg unna militærtjenesten, legger Dornan til.

Amerikanske etterforskere har fortalt at de har sporet opp to rumenere som kom på avveie under en sightseeing i Nord-Korea i 1979. Rumenerne havnet på et kollektivbruk; der mange av «bøndene» var mistenkelig høye og hvite i huden. De viste seg å være amerikanske krigsfanger.

DOKUMENTET

I 1953 fikk det amerikanske for-

svarsdepartement rede på at nordkoreanerne fortsatt holdt tilbake opp til 1.200 krigsfanger. Men et Pentagon-notat om dette førte ikke til noen offisiell reaksjon. I stedet ble det stukket bort blant daværende president Dwight D. Eisenhoves personlige papirer.

Disse papirene fins nå i Eisenhovers minnebibliotek i Abilene i delstaten Texas. Notatet ligger blant papirer som viste at presidenten vurderte hva som kunne gjøres for å få fangene friggitt, og at han var villig til å bruke alle midler – bortsett fra en ny krig. Men etter en tid ble saken lagt til side.

Den tsjekkosllovakiske avhopperen Jan Serja har fortalt at regjeringen i Praha for sovjeternes regning leverte et sykehus til Nord-Korea. Ved dette sykehuset ble det foretatt amputasjoner og andre alvorlige «forskningstiltak» på amerikanske krigsfanger, sier den tidligere generalen Serja.

110291